SAĞLIK ve HEMŞİRELİK YÖNETİMİ DERGİSİ
JOURNAL of HEALTH and NURSING MANAGEMENT
e-ISSN:2149-018X
ARAŞTIRMA
doi:10.5222/SHYD.2020.63626
Sayı / Number: 2 Cilt / Volume: 7 Yıl / Year: 2020

Referans Analizi: Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi Yayınlarının İncelenmesi (2014-2018)

Reference Analysis: Examination of the Publications of the Journal of Health and Nursing Management (2014-2018)

Filiz Kantek[1], Hakan Kurnaz[2], Nezaket Yıldırım[1]

[1]Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye
[2]Sağlık Bilimleri Üniversitesi Antalya Eğitim Araştırma Hastanesi, Antalya, Türkiye

Atıf vermek için: Kantek F, Kurnaz H, Yıldırım N. Referans analizi: Sağlık ve hemşirelik yönetimi dergisi yayınlarının incelenmesi (2014-2018). SHYD. 2020;7(2):253-60.

Öz

Amaç: Bu araştırmada, "Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi"nde 2014-2018 yılları arasında yayınlanan çalışmaların referanslarının belirli özellikler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.
Yöntem: Araştırmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu retrospektif tanımlayıcı araştırmada, 2014-2018 yılları arasında yayınlanmış 101 çalışmanın referansı incelenmiştir. Verilerin analizinde SPSS ve Excel programları kullanılarak dağılım istatistikleri, Kolmogorov-Smirnov testi ve t test uygulanmıştır.
Bulgular: Yayınlanan 101 çalışmada toplam referansın 3,308, ortalama referans sayısının 32,79±13,88, araştırma makalelerinin ortalama referans sayısının 31,80±11,93, referans yaş ortalamasının 9,15±6,57 yıl olduğu ve referansların %67,51'inin makalelerden oluştuğu belirlenmiştir. En çok referans olarak kullanılan dergilerin hemşirelik alanında yayın yapan dergiler olduğu saptanmıştır.
Sonuç: Dergideki çalışmaların güçlü ve güncel referansa sahip olduğu, araştırma sonuçlarına dayalı ve alanına özgü bilimsel bilgiyi aktardığı söylenebilir. Bu çalışmanın yinelenmesi ve sonuçların izlenmesi derginin kalitesinin geliştirilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Referans analizi, bibliyometri, Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, Türkiye, hemşirelik

Abstract

Aim: The aim of this study is to examine the references of the studies published in the Journal of Health and Nursing Management between 2014-2018 in terms of certain features.
Methods: The bibliometric analysis method was used in the study. In this retrospective descriptive study, the references of 101 studies published between 2014-2018 were examined. The data were analyzed by using SPSS and Excel programs. In the analysis of the data, distribution statistics, Kolmogorov-Smirnov test and t test were used.
Results: The total number of references in the published 101 studies was 3308, the mean number of references was 32.79±13.88, the mean number of references of research articles was 3.80±11.93. the mean age of references was 9.15±6.57 years and 67.51% of the references consisted of articles. The most frequently used journals were found to be the journals publishing in the field of nursing.
Conclusion: It can be said that the studies in the journal have strong and up-to-date references, and transmit scientific knowledge specific to the field based on the research results. Repeating this study and monitoring the results will contribute to improving the quality of the journal.

Keywords: Reference analysis, bibliometrics, Journal of Health and Nursing Management, Turkey, nursing

Recieved / Geliş: 09.09.2019 **Accepted / Kabul:** 20.05.2020
Published Online / Online Yayın: 31.08.2020
Corresponding author / İletişim: Filiz Kantek, Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye
E-mail / E-posta: fkantek@akdeniz.edu.tr

Yazarların ORCID bilgisi:

F.K. 0000-0002-1524-9824, H.K. 0000-0002-7407-8797, N.Y. 0000-0003-1000-6177

Extended Abstract

Introduction: Researches are the basic means of scientific development. Professional scientific journals and conferences allow nurse researchers to transmit research results to the target audience and to be translated into practice. Disseminating research findings through publications (journals) not only provides evidence for nursing practices, but also allows other researchers to repeat research, and contributes to expanding what is known about nursing interventions and their impact on patient outcomes. Journals are areas where newly produced information is displayed. Journals that have a significant influence on scientific communication contribute to the development of their own fields. Studies published in national and international journals are vital in improving knowledge in nursing and strengthening professional nursing. In addition, the features of these scientific studies directly affect the quality and development of the journal.

Aim: In this study, it was aimed to determine the characteristics of the scientific information flow by examining the references of the studies published in the Journal of Health and Nursing Management between 2014-2018.

Method: Retrospective bibliometric analysis method was used in this research. 101 studies published in the Journal of Health and Nursing Management between 2014-2018 were examined in the study. All studies were included in the research until 2019 without selecting samples in the research. The study data were obtained using the data collection form developed by the authors. This form; It includes the publication year, type and bibliography of the study. Data collection was carried out between April and May 2019. After the data were coded into the data collection form, it was re-examined in terms of reference features. In this review, re-coding was made by determining the total number of references for each study, age of each reference, type (article, book, paper etc.), the language of the publication, and the name of the journal in which it was published. Since some journal names used as reference have changed over time, coding has been made using the current names of these journals. The data were evaluated using SPSS and Excel program. In the analysis of the data, distribution statistics, Kolmogorov-Smirnov test and t test were used.

Results: 101 studies published between 2014-2018 were examined in the study. It was determined that the total number of references was 3308 and the average number of references was 32.79 + 13.88 (min = 5, max = 79). 68.32% of the studies in the journal were research articles (n=69) and 31.68% were review (n=32). The average number of references was 31.80 + 11.93 for research articles and 35.03 + 17.53 for review. There was a statistically significant difference between publication types in terms of average reference numbers and this difference was due to the high average number of references for the publications of the review type (t = 23,743, p=.000). It was determined that 67.51% of the references consisted of articles and 12.12% consisted of books. Congress papers, internet resources, theses, guides and reports, defined as gray literature, constituted 20.37% of references. The mean reference age was 9.15 + 6.57 (min=0, max=60). When the language of the references was examined, 53.90% of the references were in Turkish (n=1783) and 46.10% in English (n=1525). 45.19% of the articles in the references were in Turkish and 54.81% were in English. 63.84% of the books were in Turkish and 36.16% were in English.

Conclusion and Suggestions: Journal of Health and Nursing Management is a relatively young compared to other nursing journals in Turkey. Nevertheless, it can be said that the studies in the journal have a strong and up-to-date reference, and they convey scientific knowledge based on research results and specific to their field. If the journal editorial board continues to work with the same care, it will increase the success of the journal. Repeating this study in five-year time periods and comparing the results will make an important contribution to the improvement of the quality of the journal.

Giriş

Araştırma, bilimsel gelişmenin en temel aracını oluşturmaktadır (Öztürk, Kaya, Ayık, Uygur, ve Cengiz, 2010). Uygulamalı bir disiplin olan hemşirelik mesleğinde yapılan araştırmalar, kuramsal bilgiyi artırmakta ve hemşirelik uygulamaları için güçlü bir bilimsel veri tabanı oluşturmaktadır (Karabulut, Gürçayır, ve Aktaş, 2019; Karagözoğlu, 2006). Kanıta dayalı uygulamaların gerçekleştirilmesi için araştırma sonuçlarının duyurulması gerektiğinin önemi vurgulanmaktadır (Nahcivan ve İncirkuş, 2018; Oermann ve ark., 2008). Bilimsel çalışmalarla yeni bulgular elde edildiğinde, bu bilginin kullanımında etkili olabilecek hemşirelere iletilmesi gerekmektedir (Güler, Karagözoğlu, Güler, Kocataş, ve Akgül-Gündoğdu, 2017; Öztürk ve ark., 2010). Araştırma sonuçlarının uygulamaya yansıtılması; hemşirelik uygulamalarının bilimsel temellere dayandırılmasını, hemşirelikte üretilen bilginin kullanılıp geliştirilmesini, hemşirelik bakım kalitesinin arttırılmasını, maliyet etkili bakım verilmesini, sağlık politikalarının oluşturulmasını, hemşirelerin mesleki otonomilerinin ve motivasyonlarının artırılmasını sağlamaktadır (Öztürk ve ark., 2010).

Bilim insanları yaptıkları araştırmaların sonuçlarını diğer bilim insanları ile paylaşarak bilimin gelişmesine katkı sağlamaktadırlar (Hiçdurmaz, Seyman, Başaran, ve Çelik, 2016). Hemşire araştırmacıların araştırmalarının sonuçlarını hedef kitleye iletebilmesi ve uygulamaya dönüştürebilmesi, mesleki bilimsel dergiler, konferans ve benzeri bilimsel toplantılarla duyurmalarıyla gerçekleşebilmektedir (Bayık, 2004). Araştırma bulgularını yayınlar (dergiler) aracılığıyla yaymak, hemşirelik uygulamaları için kanıt sağlamanın yanı sıra diğer araştırmacıların araştırmaları yinelenmesine izin vermekte, hemşirelik girişimleri ve hasta sonuçları üzerine etkileri hakkında bilinenlerin genişletilmesine katkı sağlamaktadır (Oermann ve ark., 2008). Dergiler, yeni üretilmiş bilgilerin sergilendiği alanların başında gelmektedir (Bayık, 2004). Bilimsel iletişimdeki önemli etkiye sahip dergiler, kendi alanlarının gelişimine çok boyutlu katkılar sağlamaktadır. Ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanan çalışmalar, hemşirelikte bilginin geliştirilmesinde ve profesyonel hemşireliğin güçlendirilmesinde yaşamsal öneme sahip olmakla (Güler ve ark., 2017) birlikte, bu bilimsel çalışmaların özelikleri aynı zamanda derginin kalitesi ve gelişimini de doğrudan etkilemektedir (Tonta, 2002).

Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de hemşirelik alanında bilimsel araştırma ve dergi sayısında hızlı bir artış söz konusudur. Bu durum hemşirelik alanında bilimsel bilgi birikiminin gelişmesi açısından olumlu bir gelişme olmakla birlikte, dergi ve çalışmaların değerlendirilmesi gereksinimini ortaya çıkarmıştır (Smith, 2010; Wong, Tam, Wong ve Cheung, 2013). Bilimsel araştırma ve dergilerin nicel değerlendirmesinde en yaygın kullanılan yöntemlerden biri bibliyometrik analiz yöntemi olmaktadır (Ergul, Ardahan, Temel ve Yıldırım, 2010; Tonta, 2002). Bu yöntem ile belirli bir zaman diliminde belirli bir dergi veya konu temel özellikleri, atıf özellikleri ve referans özellikleri incelenebilmektedir (Al, 2014).

Referanslar, çalışma sonuçlarını destekleyen bilimsel bilgi kaynakları oluşturmaktadır (Das, Akıncı, ve Tezcan, 2001). Referansların incelenmesi ile hem çalışmanın hem de çalışmanın yayınlandığı derginin kalitesi hakkında önemli bilgiler elde edilmektedir. Türkiye'de hemşirelik alanında referans analizinin uygulandığı sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Ergul ve arkadaşları (2010) Türkiye'de 1994-2003 yılları arasında hemşirelik araştırma makalelerinin referanslarını bibliyometrik olarak incelemiştir. Ünsal ve Sökmen (2011) Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin özelliklerini inceledikleri çalışmanın bir parçası olarak referans analizini kullanmışlardır.

Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi (SHYD), 2014 yılından başlayarak Yönetici Hemşireler Derneği'nin bilimsel amaçla çıkarmış olduğu, sağlık ve hemşirelik hizmetlerinin yönetimiyle ilişkili Türkçe ve İngilizce araştırma ve derleme makaleleri yayınlayan, ücretsiz, hakemli ve yılda üç sayı olarak yayınlanan elektronik süreli bir yayındır. Bugüne kadar derginin referans özelikleri incelenmemiş olup bu araştırmada, Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi'nde 2014-2018 yılları arasında yayınlanan çalışmaların referanslarını analiz ederek, bilgi temelinin özellikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarının derginin gelişimine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Türü ve Amacı: Retrospektif bibliyometrik analiz yönteminin kullanıldığı bu araştırmada, "Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi"nde 2014-2018 yılları arasında yayınlanan çalışmaların referanslarını inceleyerek bilimsel bilgi akışının özelliklerini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi: Çalışmanın evrenini SHYD'nde 2014-2018 yılları arasında yayınlanmış 101 çalışmada yer alan referanslar oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyerek 2019 yılına kadar tüm çalışmalar araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri Toplama Aracı: Çalışma verileri yazarlar tarafından geliştirilen veri toplama formu kullanılarak elde edilmiştir. Bu form; çalışmanın yayın yılı, türü, kaynakça listesini içermektedir.

Verilerin Toplanması: Verilerin toplanması Nisan-Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler veri toplama formuna kodlandıktan sonra referans özellikleri açısından yine incelenmiştir. Bu incelemede her bir çalışmanın toplam referans sayısı, her bir referansın yaşı, türü (makale, kitap, bildiri vb.), yayın dili, yayınlandığı derginin adı belirlenerek yine kodlama yapılmıştır. Referans olarak kullanılan bazı dergi isimleri zaman içerisinde değişiklik gösterdiğinden bu dergilerin güncel isimleri kullanılarak kodlama yapılmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi: Veriler SPSS ve Excel programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde dağılım istatistikleri, Kolmogorov-Smirnov testi ve t test kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Boyutu: Araştırma geriye dönük bir bibliyometrik araştırma olması ve derginin web ortamında açık erişimi olması nedeniyle etik kurul onayına gereksinim bulunmamaktadır.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırmanın amacı doğrultusunda yalnızca SHYD dergisinde 2014-2018 yılları arasında yayınlanan çalışmaların referanslarının incelenmesi bu çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Farklı zaman aralığında yapılacak incelemelerde bulgularda değişiklik görülebilecektir.

Bulgular

Araştırmada 2014-2018 yılları arasında yayınlanmış 101 çalışma incelenmiştir. Toplam referans sayısının 3,308 ve yayın başına ortalama referans sayısının 32,79±13,88 (min=5, maks=79) olduğu belirlenmiştir. Dergide yayınlanan 101 çalışmanın %68,32'sinin araştırma makalesi (n:69) ve %31,68'inin derleme (n:32) çalışmalarından oluşmaktadır. Çalışma başına ortalama referans sayısı araştırma makaleleri için 31,80±11,93 ve derleme çalışmaları için 5,03±17,53 olduğu belirlenmiştir. Ortalama referans sayıları arasında fark olup olmadığı incelendiğinde, istatistiksel anlamlı fark olduğu ve bu farklılığın derleme türündeki yayınların referans sayısı ortalamasının yüksek olmasından kaynaklandığı saptanmıştır (t=23,743, p=,000). Türlerine göre referansların dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Türlerine göre referansların dağılımı (N: 3,308)

Referans türü	Sayı	%
Makale	2233	67,51
Kitap	401	12,12
Tez	261	7,89
İnternet kaynağı	199	6,02
Bildiri	169	5,11
Rapor	19	0,57
Kılavuz	13	0,39
Diğer (Kanun, Sözlük vb.)	13	0,39
Toplam	3,308	100,00

Tablo 2. Referans yaşına göre referansların dağılımı (N=3,308)

Yaş	Referans Sayı	%
0-5	1027	31,05
6-10	1178	35,61
11-15	688	20,80
16-20	246	7,44
21 ve üzeri	171	5,17
Total	3,308	100,0

Yayınlarda kullanılan referansların %67,51'inin makalelerden ve %12,12'sinin kitaplardan oluştuğu belirlenmiştir. Gri literatür olarak tanımlanan kongre bildirileri, internet kaynakları, tezler, kılavuzlar ve raporların toplam referansların %20,37'sini oluşturduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Çalışma referanslarının güncelliğini belirlemek için referansların yaş ortalaması hesaplanmıştır. Referans yaş ortalamasının 9,15+6,57 (min=0, maks=60) olduğu belirlenmiş olup, referans yaşına göre referansların dağılımı Tablo 2'de görülmektedir. Referansların %31,05'inin 0-5 yaşa, %35,61'inin 6-10 yaşa, %20,80'inin 11-15 yaşa sahip olduğu belirlenmiştir. Yayınların referans dili incelendiğinde, 3,308 referansın %53,90'ının Türkçe (n:1783) ve %46,10'unun İngilizce (n:1525) olduğu belirlenmiştir. Referanslardaki makalelerin %45,19'unun Türkçe, %54,81'inin İngilizce, kitapların %63,84'ünün Türkçe, %36,16'sının İngilizce olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. En çok referans olarak kullanılan on ulusal dergi (N=1009)

Sıra	Dergi Adı	Yayın sayısı	%
1.	Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi	71	7,04
2	Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi	46	4,56
3	Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi	39	3,87
4	Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi	29	2,87
5	Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanat Dergisi	25	2,48
6	Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi	24	2,38
7	Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi	22	2,18
8	Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi	22	2,18
9	Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi	22	2,18
10	TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni	22	2,18
17	Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi	11	1,09

**Toplam yayın sayısına göre alınmıştır (N=1009)*

Referans olarak kullanılan ulusal dergiler incelendiğinde, toplam 290 farklı derginin referans olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Bu dergilerden en çok referans olarak kullanılan 10 ulusal dergi listesi Tablo 3'te görülmektedir. En çok referans olarak kullanılan 10 ulusal derginin dokuzunun hemşirelik dergisi olduğu, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi (n=71), Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi (n=46) ve Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi (n=39) ilk 3 sıradaki dergilerken, SHYD'nin (n=11) 17. sırada yer aldığı saptanmıştır.

Tablo 4. En çok referans olarak kullanılan on uluslararası dergi (N=1224)

Sıra	Dergi Adı	Yayın sayısı	%*
1.	Journal of Advanced Nursing	58	4,74
2	Journal of Nursing Management	46	3,76
3	Nurse Education Today	29	2,37
4	International Journal of Nursing Studies	25	2,04
5	Journal of Clinical Nursing	20	1,63
6	Journal of Applied Psychology	19	1,55
7	Journal of Nursing Administiration	15	1,23
8	Journal of Nursing Scholarship	14	1,14
9	Nursing Ethics	14	1,14
10	International Journal of Nursing Practice	12	0,98

**Toplam yayın sayısına göre alınmıştır (N=1224)*

Referans olarak kullanılan uluslararası dergiler incelendiğinde, 586 farklı derginin referans olarak kullanıldığı belirlenmiştir. En fazla kullanılan dergilerin listesi Tablo 4'te verilmiştir. En çok referans olarak kullanılan dergilerin hemşirelik alanına özgü olduğu, Journal of Advanced Nursing (n=58), Journal of Nursing Management (n=46) ve Nurse Education Today (n=29) dergisinin ilk üç sırada yer aldığı belirlenmiştir.

Tartışma

Bu araştırmada SHYD dergisinde 2014-2018 yılları arasında yayınlanan çalışmaların referans özellikleri incelenmiştir. Yayın başına düşen referans ortalaması, incelenen özelliklerden biri olup, araştırmada yayın başına düşen referans ortalamasının 32,79 olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Ergul ve arkadaşları (2010) Türkiye'de 1994-2003 yılları arasında hemşirelik araştırma makalelerinin referanslarını inceledikleri çalışmalarında, bu ortalamayı 6,19 olarak bulmuşlardır. Huang, Ho ve Chuang (2006) çalışmalarında, bu ortalamanın 1995–1999 yılları arasındaki çalışmalarda 26,6, 2000-2004 yılları arasındaki çalışmalarda 30 olduğunu saptamışlardır. Estabrooks, Winther ve Derksen (2004) çalışmalarında, bu ortalamayı 20,33 ve Pardo, Reolid, Delicado, Mallebrera ve García-Meseguer (2001) 12,3 olarak belirlemişlerdir. Bu sonuçlar doğrultusunda dergide yayın başına düşen alıntı ortalamasının önceki çalışmalardan daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmada incelenen bir diğer özellik yayın türüne göre ortalama referans sayılarıdır. Bulgular çalışma başına ortalama referans sayılarının, araştırma makaleleri için 31,80, derlemeler için 35,03 olduğunu ve derleme türündeki yayınların referans ortalamasının araştırma makalesine göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Tablo 1). Bu

çalışmadan farklı olarak, Ergul ve arkadaşları (2010) araştırma makalelerinde referans sayısının derleme çalışmalarından daha fazla olduğunu bulmuşlardır.

Bilimsel dergiler, var olan ve yeni araştırma sonuçlarına dayalı bilimsel bilgi birikiminin yayılmasına aracılık etmektedir (J. P. Smith, 2006). Dergide yayınlanan çalışmalardaki referansların türü aktarılan bilgi birikiminin niteliğini göstermesi açısından önem taşımaktadır (Ergul ve ark., 2010; Mantzoukas, 2009; Musker, 2011). Önceki çalışmalarda aktarılan bilgi kütlesinin niteliği hakkında çıkarımda bulunmak için makale oranı ve gri literatür oranın incelendiği görülmektedir. Bu araştırmada incelenen çalışmalarda, referans türü olarak çoğunlukla makalelerin (%67,51) kullanıldığı saptanmıştır (Tablo 1). Bu sonuç önceki çalışmalar ile uyumlu bulunmaktadır (Ergul ve ark., 2010; Ünsal ve Sökmen, 2011). Çalışmalarda, referans türü olarak makalelerin çoğunluğu oluşturması, araştırma sonuçlarına dayalı bilimsel bilginin kullanıldığını göstermesi açısından önemli ve olumlu bir bulgu olarak yorumlanabilir. Bu bağlamda, SHYD dergisinin araştırma sonuçlarının kullanımına önemli katkı sağladığı söylenebilir.

Çalışma referanslarında kullanılan kongre çalışmaları, tezler, istatistiksel raporlar, bültenler, gazete vb. yayınlar gri literatür olarak tanımlanmaktadır (Ergul ve ark., 2010). Gri literatür, hemşirelerin diğer ortamlardaki çalışmalar, projeler, girişimler, uygulama kılavuzları ve yenilikler hakkında bilgi edinmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte, bu tür referansların herhangi hakem değerlendirmesinden geçmemiş olması ve okuyucuların bu literatüre ulaşma olasılığının düşük olması nedeniyle bilimsel çalışmalarda olabildiğince az oranda kullanılması önerilmektedir (Turner, Liddy, Bradley ve Wheatley, 2005). Ünsal ve Sökmen (2011) Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nde kullanılan kaynakların %10,7'sinin kongre/sempozyum kitabı, %6.4'ünün tez; %5'inin internet kaynağı olduğunu saptamıştır. Ergul ve arkadaşlarının (2010) çalışmalarında, tüm referanslar içerisinde gri literatür oranının %16 olduğu belirlenmiştir. Oermann ve arkadaşları (2008) çalışmalarında, bu oranın %10 olduğunu saptamışlardır. Bu araştırmada, gri literatür oranın %20,37 olduğu belirlenmiştir (Tablo 1). Dergideki çalışmaların yönetim alanı ile ilgili olması yasa, yönetmelik ve istatistiksel raporları kullanmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle gri literatür oranının kısmen yüksek olması olağan bir durum olarak değerlendirilebilir.

Referans yaşı, okuyuculara iletilen bilginin güncelliği hakkında bilgi veren bir özellik olarak belirtilmektedir (Karatay ve Emıroğlu, 2006). Bu araştırmada, referans yaş ortalamasının 9,15 yıl olduğu ve referansların %31,1'inin 0-5 yıl, %35,6'sının 6-10 yıl, % 20,8'inin 11-15 yıl sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi'nin incelendiği çalışmada, referansların %32.6'sının son 5 yıla ait olduğu; %39.2'sinin 6-10 yıl, %28'inin 11 yıl ve üzeri olduğu belirlenmiştir (Ünsal ve Sökmen 2011). Ergul ve arkadaşları (2010) çalışmalarında, son beş yıla ait referans oranını %23,8 olarak saptamışlardır. Dergiler okuyucularına güncel bilgilerin aktarılmasını sağlamak için yazım kurallarına referans yaşına ilişkin sınırlamalar getirebilmektedir. SHYD'nin böyle bir kuralı bulunmamakla birlikte, araştırmacıların güncel literatürü kullanma eğiliminde olduğu söylenebilir. Dergide referans yılına getirilebilecek bir sınırlama araştırmacıların ikincil kaynak kullanımına yönelmesine neden olabileceğinden derginin kaynakça kullanımında yıl sınırlaması getirmemesinin yararlı olacağı belirtilebilir.

Dergide yayınlanan çalışmaların hangi dergileri sıklıkla referans olarak kullandığı incelendiğinde, en sık kullanılan on Türkçe ve uluslararası derginin neredeyse tamamının hemşirelik dergilerinden oluştuğu ve SHYD dergisinin 17. sırada yer aldığı belirlenmiştir (Tablo 3). Bu sonuç, araştırmacıların çalışmalarında hemşirelik bilgi birikimini kullandığını ve Türkiye'deki hemşirelerin kendi bilgi birikimini oluşturduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca, SHYD dergisinin kısa yayın geçmişine sahip olmakla birlikte en sık kullanılan dergi listesinde 17. sırada yer alması olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Çalışmada en sık kullanılan yabancı dergilerin ilk sıralarında hemşirelik yönetimi ile ilgili dergilerin yer almasından dolayı SHYD'nin alanı ile uyumlu bir işleyişe sahip olduğu söylenebilir (Tablo 4).

Sonuç ve Öneriler

SHYD Türkiye'deki diğer hemşirelik dergilerine göre oldukça genç bir dergi olmasına karşın, dergideki çalışmaların güçlü ve güncel referansa sahip olduğu, araştırma sonuçlarına dayalı ve alanına özgü bilimsel bilgiyi aktardığı söylenebilir. Dergi editör kurulunun aynı titizlikle çalışmalarına devam etmesinin derginin başarısını artıracağı belirtilebilir. Ayrıca beş yıllık zaman dilimlerinde bu çalışmanın yinelenmesi ve sonuçlarının referans alınarak karşılaştırılması, derginin kalitesinin geliştirilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Etik Kurul Onayı: Araştırma geriye dönük bir bibliyometrik araştırma olması ve derginin web ortamında açık erişimi olması nedeniyle etik kurul onayına gereksinim bulunmamaktadır.
Çıkar Çatışması: Bildirilmemiştir.
Finansal Destek: Yoktur.
Katılımcı Onamı: Dergi web sayfası kullanıldığından gerekmemiştir.

Ethics Committee Approval: Since the study is a retrospective bibliometric research and the journal has open access on the web, ethics committee approval is not required.
Conflict of Interest: Not declared.
Funding: None.
Exhibitor Consent: It was not required as the web page of the journal was used.

Kaynaklar

Al, U. (2014). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, Türkiye

Bayık, A. (2004, 8-10 Nisan). *Hemşirelik araştırmalarına kalite yaklaşımı.* (Kongre Kitabı, pp.61-79). II Ulusal Hemşirelikte Araştırma Sempozyumu, Ankara.

Das, Z., Akıncı, F. & Tezcan, S. (2001). The evaluation of research articles published in refereed journals in Turkey in 1994-1999 in terms of implementation and writing principles. *Nursing Research Journal,* 1(1), 13-22.

Ergul, S., Ardahan, M., Temel, A. & Yıldırım, B. (2010). Bibliometric review of references of nursing research papers during the decade 1994-2003 in Turkey. *International nursing review,* 57(1), 49-55. https://doi.org/10.1111/j.1466-7657.2009.00770.x

Estabrooks, C. A., Winther, C. & Derksen, L. (2004). Mapping the field: A bibliometric analysis of the research utilization literature in nursing. *Nursing Research,* 53(5), 293-303. https://doi.org/10.1097/00006199-200409000-00003

Güler, N., Karagözoğlu, Ş., Güler, G., Kocataş, S. & Akgül-Gündoğdu, N. (2017). Assessment of articles published in nursing journals between 2006 and 2010 in Turkey. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing,* 19(1), 48-59.

Hiçdurmaz, D., Seyman, Ç. C., Başaran, S. & Çelik, S. Ş. (2016). Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi'nde yayınlanan yazıların özelliklerinin geriye dönük olarak incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 3(1), 37-53.

Huang, Y. L., Ho, Y. S. & Chuang, K. Y. (2006). Bibliometric analysis of nursing research in Taiwan 1991-2004. *Journal of Nursing Research,* 14(1), 75-81. https://doi.org/10.1097/01.JNR.0000387564.57188.b4

Karabulut, N., Gürçayır, D. & Aktaş, Y. Y. (2019). History of research in nursing. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 10(2), 121-128.

Karagözoğlu, Ş. (2006). Bilim, bilimsel araştırma süreci ve hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 13(2), 64-71.

Karatay, G. & Emıroğlu, N. (2006). Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisinin makale ve yazar özellikleri açısından değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi,* 88(1,2), 59-68.

Mantzoukas, S. (2009). The research evidence published in high impact nursing journals between 2000 and 2006: A quantitative content analysis. *International Journal of Nursing Studies,* 46(4), 479-489. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2008.12.016

Musker, K. (2011). Nursing theory-based independent nursing practice: A personal experience of closing the theory-practice gap. *Advances in Nursing Science,* 34(1), 67-77. https://doi.org/10.1097/ANS.0b013e31820944b1

Nahcivan, N. & İncirkuş, K. (2018). Türkiye'de Hemşirelik dergilerinde yayınlanan sistematik derlemelerin raporlama özellikleri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 15(2), 106-116. https://doi.org/10.5222/HEAD.2018.106

Oermann, M. H., Nordstrom, C. K., Wilmes, N. A., Denison, D., Webb, S. A., Featherston, D. E., . . . Kowalewski, K. (2008). Dissemination of research in clinical nursing journals. *Journal of Clinical Nursing,* 17(2), 149-156. https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2007.01975.x

Öztürk, A., Kaya, N., Ayık, S., Uygur, E. & Cengiz, A. (2010). Hemşirelik uygulamalarında araştırma sonuçlarının kullanımında engeller. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi,* 18(3), 144-155.

Pardo, C., Reolid, M., Delicado, M. V., Mallebrera, E. & García-Meseguer, M. J. (2001). Nursing research in Spain: bibliometrics of references of research papers in the decade 1985-1994. *Journal of Advanced Nursing,* 35(6), 933-943. https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2001.01931.x

Smith, D. R. (2010). A longitudinal analysis of bibliometric and impact factor trends among the core international journals of nursing, 1977-2008. *International Journal of Nursing Studies,* 47(12), 1491-1499. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2010.05.006

Smith, J. P. (2006). Higher education and nursing. *Journal of Advanced Nursing,* 53(3), 259-259. https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.01200.x

Tonta, Y. (2002). Türk kütüphaneciliği dergisi, 1987-2001. *Türk Kütüphaneciliği,* 16(3), 282-320.

Turner, A. M., Liddy, E. D., Bradley, J. & Wheatley, J. A. (2005). Modeling public health interventions for improved access to the gray literature. *Journal of the Medical Library Association,* 93(4), 487-494.

Ünsal, A. & Sökmen, S. (2011). Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu dergisinin makale ve yazar özellikleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi,* 14(4), 10-16.

Wong, E. L., Tam, W. W., Wong, F. C. & Cheung, A. W. (2013). Citation classics in nursing journals: The top 50 most frequently cited articles from 1956 to 2011. *Nursing Research,* 62(5), 344-351. https://doi.org/10.1097/NNR.0b013e3182a2adff